

### Proposta de resolució 14

# Polítiques d'igualtat per a les persones grans

L'edatisme, la discriminació per l'edat, afecta les persones adultes més joves i les més grans. Com totes les discriminacions, es basa en l'associació d'unes falses idees preconcebudes (estereotips) construïdes socialment respecte certs col·lectius i a conseqüència de les quals se'ls discrimina.

Segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS), l'edatisme, que és la tercera forma de discriminació al món, té uns efectes molt greus en les persones grans, ja que els redueix la qualitat de vida; empitjora la seva autoestima, en considerar-les socialment no útils; té conseqüències negatives en la seva salut; disminueix l'esperança de vida; augmenta l'aïllament social i, fins i tot, provoca maltractaments.

Malgrat la campanya mundial contra l'edatisme de l'OMS i estar en plena dècada de l'Envelliment Saludable (2021-2030) promoguda per l'Organització de les Nacions Unides, la discriminació de les persones grans continua existint arreu i està molt arrelada en la nostra societat. A Catalunya, les persones grans malgrat que tenen

reconeguts els mateixos drets que la resta de ciutadania, en realitat, no els són respectats en el dia a dia i, molt menys, en situacions excepcionals com la pandèmia on, segons Amnistia Internacional, es van vulnerar el dret a la vida, a una mort digna, a la salut, a la vida familiar i privada i a la no discriminació. El fet que no s'hagi assumit cap responsabilitat social davant la mortaldat a les residències durant la Covid i que hagi estat considerada, únicament, com un efecte col·lateral inevitable de la pandèmia, és una demostració més de la poca valoració social que tenen les persones grans a la societat.

Aquesta discriminació es produeix en diferents aspectes de la vida: social, sanitari, cultural, familiar, tecnològic, legal... El fet d'associar estereotips negatius com la malaltia, la incapacitat, la dependència, la solitud, el deteriorament mental, la pobresa, la lletjor, la sordesa... a tot el col·lectiu, per l'únic fet de la seva edat, està totalment interioritzat en totes les persones. Com a conseqüència, l'edatisme es considera tan normal que està invisibilitzat, fins al punt que moltes persones grans no en són ni conscients i pateixen l'anomenat edatisme autoinfligit. Però sols cal parar una mica d'atenció per desemmascarar-lo, veient les expressions edatistes que omplen el llenguatge col·loquial que emprem, les comunicacions escrites, les xarxes socials, els mitjans de comunicació...

Des de les institucions també es contribueix a alimentar-lo, identificant tota la gent gran amb la dependència, associant sistemàticament les polítiques que se'ls adrecen, únicament, amb les polítiques assistencials. En realitat,

però, aquest col·lectiu és molt divers i, contràriament als estereotips negatius amb què es relaciona, la major part dels seus membres, des de la seva jubilació fins a la mort, no seran mai dependents i els que en siguin, ho seran generalment durant un període curt de la seva vellesa.

Les polítiques públiques han de basar-se en la idea que la discriminació no és una qüestió que pateixen de forma aïllada únicament algunes persones grans i en circumstàncies concretes, sinó que és una xacra que afecta tot el col·lectiu i que, com a conseqüència, és estructural. Per tant, són imprescindibles polítiques públiques d'igualtat que lluitin per erradicar-la que, per una banda, visibilitzin la discriminació i sensibilitzin la societat de la seva existència i, per l'altra, empoderin les persones grans i millorin la seva autoestima, a partir de valorar la seva aportació al nivell de desenvolupament que es gaudeix avui i de la seva capacitat de continuar aportant a la societat, un cop acabat el seu període laboral, el seu coneixement i experiència com a persones actives en els àmbits familiar, social i polític, emprenent projectes nous, fent voluntariat...

La Llei 19/2020 d'igualtat de tracte i no-discriminació, que fou aprovada per unanimitat pel Parlament, no és el camí per aconseguir-ho, ja que en el seu preàmbul no es menciona l'edatisme dins de la llista de discriminacions a erradicar i, dins del text d'aquesta norma, la paraula edatisme sols apareix a l'article 4, en què es defineixen els conceptes d'aquesta llei. Això no obstant, paradoxalment, no torna a aparèixer en tot el redactat. També és simptomàtic que el defineixi com a "estereotipació i

discriminació contra persones o grups per l'edat" deixant a entendre, com es confirma en tota la llei, que no es considera que afecti estructuralment a tot el col·lectiu.

Aquesta discriminació per l'edat també condiciona els criteris d'assignació pressupostària a les polítiques públiques que, des de serveis socials, es duen a terme per millorar la vida de les persones grans que les necessiten. No hi ha altra explicació a la manca de finançament de la dependència, ni a la manca d'hores del Servei d'Atenció Domiciliària, ni a la deixadesa en la construcció de residències públiques i en l'abandonament de la seva gestió pública, ni a la no implantació immediata del nou model residencial basat en unitats de convivència, ni a la manca de recursos per aplicar les polítiques de desinstitucionalització... L'edatisme és, doncs, la causa de la manca de recursos que, alhora, agreuja la discriminació de les persones que no reben els mínims per tenir una vida digna.

Des del nostre partit, sempre s'ha lluitat per incrementar les assignacions pressupostàries amb l'objectiu de millorar les condicions de vida i protegir persones grans vulnerables, ara cal també incloure com a prioritat, dins de les propostes polítiques d'igualtat, la lluita contra l'edatisme estructural, que pateix tot el col·lectiu de persones grans.

En el document *Arrelar, guanyar i transformar*, la ponència política de la III Assemblea Nacional de Catalunya en Comú (novembre 2021), ja es va fer un primer pas aprovant per unanimitat unes esmenes referides a l'edatisme,

concretament l'apartat "4.5 L'edatisme" (pàgina 62), en les que es feia la proposta política de visibilitzar, sensibilitzar i combatre l'edatisme.

Davant del repte demogràfic, amb l'augment del nombre de persones grans i de l'increment de la seva consciència com a col·lectiu greument discriminat, com es va veure en la mobilització d'aquest 1 d'octubre, és més important que mai entomar, igual que està assumit el repte feminista i l'antiracista, el de combatre la discriminació estructural per edat, que perjudica especialment el col·lectiu de persones grans.

Per tot això, des de Catalunya en Comú:

- 1. Considerem que l'edatisme és una discriminació estructural que s'ha de combatre amb polítiques públiques d'igualtat, que sensibilitzin la societat dels seus perjudicis i que empoderin la gent gran.**
- 2. Seguirem lluitant per incrementar els recursos que es dediquen a les polítiques públiques d'atenció a la dependència i a la protecció de les persones grans vulnerables fins que els garanteixin una vida digna.**
- 3. Obrirem un debat intern que sensibilitzi l'organització en la discriminació per edat, inclourem l'edatisme en els plans de formació, vetllarem per l'ús del llenguatge inclusiu també en relació a l'edat i tindrem en compte la perspectiva no edatista en les propostes polítiques i els programes electorals.**